Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2015-03327

EUE Wood Päivi(UM), Sotaniemi Anna(UM) 11.11.2015

Asia
Liikenneneuvosto 8.10.2015

Kokous
08.10.2015

Ministerineuvostossa saavutettiin yleisnäkemys IV rautatiepaketin markkinaosasta. Ministerineuvostossa käytiin periaatekeskustelu liikenteen valkoisen kirjan väliarvioinnista ja kuultiin komission informaatio jäsenmaille Euroopan strategisten investointien rahastosta (EFSI) ja liikennealan rahoitukseen liittyvistä mahdollisuuksista. Lisäksi käytiin lyhyt keskustelu ajoneuvojen päästömittauksiin liittyen asiakohdassa muut asiat.

MAALIIKENNE

Neljäs rautatiepaketti (markkinoita koskeva osio) (**ensimmäinen käsittely**) (*)
(Komission ehdottama oikeusperusta: SEUT 91 artikla)
- *Neuvosto saavutti yleisnäkemyksen*

Neuvoston yleisnäkemys 4. rautatiepaketin markkinaosasta hyväksyttiin yksimielisesti. Puheenjohtajan ehdotusta kuitenkin muutettiin DE:n ja ES:n ehdotusten sekä FR:n ja UK:n yhteisehdotuksen sisällyttämiseksi yleisnäkemykseen. Yksimielisyydestä huolimatta monet jäsenmaat eivät olleet täysin tyytyväisiä tekstiin. Kannoissa on hajontaa erityisesti PSO-asetukseen sisältyvän siirtymäajan pituuden suhteen.

Puheenvuoroissa kiitettiin puheenjohtajaa tasapainoisesta ehdotuksesta erityisesti jäsenmaissa vallitsevien erilaisten markkinatilanteiden, ml. markkinoiden koko sekä hallintorakenteiden huomioimiseksi; sama malli ei sovi kaikille (EE, LV, HU, SI, LT, SK ja IE). Tämä oli odotettua ja ymmärrettävää, sillä yleisnäkemyksen varmistamiseksi hallintadirektiiviin ja PSO-asetukseen kirjattiin lukuisia niin pieniä maita kuin maantieteellisiä ja muita kansallisia erityispiirteitä huomioivia poikkeuksia. Suorahankinnan jatkon mahdollistamista (HU, SI, AT, IE ja BG) ja mahdollisuutta vertikaalisesti integroidun mallin toteuttamiseen (FR ja AT) kiiteltiin. Muutamissa puheenvuoroissa tuettiin sääntelyelimen vahvaa ja riippumatonta roolia (SI ja FI).

Kriittisemmissä puheenvuoroissa tuotiin muun muassa esille pettymys ambitiotason laskuun komission alkuperäisestä ehdotuksesta (CZ, FI, DE ja RO), korostettiin tavoitetta palvelutason parantamiseksi (BE, BG ja ES), peräänkuulutettiin lisää kansallista harkintavaltaa (subsidiariteetti-periaate, AT), pahoiteltiin erityisesti delegointia koskevan määritelmän (AT) epämääräisyyttä, suorituskykyä koskevien poikkeusten edellytysten väljyyttä (SE ja FI) ja ilmaistiin pettymys hallinnon lisääntymisen eriytettyä hallintomallia noudattaville (DK).

Viime hetken ehdotuksista hyväksyttiin DE:n muutosehdotus PSO-asetuksen erityisolosuhteita koskevaan artiklaan 5.3a, ES:n muutosehdotus hallintadirektiivin 11.5. artiklaan (markkinoillepääsyn

rajaaminen kahteen operaattoriin) sekä UK:n ja FR:n yhteisehdotus hallintadirektiivin 57 artiklan muuttamiseksi (jäsenmaiden väliset konsultaatiot, liittyy Euro-tunneliin). Sen sijaan vasta neuvostoa edeltävänä iltana toimittua PT:n muutosehdotusta (erilaisten kansallisten hallintorakenteiden huomioiminen) PSO-asetukseen ei hyväksytty. PT:n ehdotukseen palattaneen trilogeissa EP:n kanssa. Tulevia trilogeja silmällä pitäen jäsenmaiden kannoissa eroja PSO-asetukseen sisällytettävän siirtymäajan pituudessa. Muutamat maat haluavat pitää puheenjohtajan esittämän 10 vuoden siirtymäajan (HU, PL, RO, EE, HR ja BE), osa toivoi lyhyempää (CION, DE, FI (tuki CIONin puheenvuoroa) ja SE) siirtymäaikaa. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että olemassa olevat sopimukset voivat olla voimassa sopimuksessa määritellyn ajan (LV). Myös liikkuvan kaluston saatavuuteen palattaneen vielä; FR ja IT painottivat tarvetta liikkuvan kaluston syrjimättömään saatavuuteen.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

HORISONTAALISET KYSYMYKSET

Valkoinen kirja: Liikenne
– *Periaatekeskustelu*

Avauspuheenvuorossaan puheenjohtaja nosti esille vuonna 2011 julkaistun Liikenteen Valkoisen kirjan sisältäneen 40 aloitetta, joiden tähänastisesta toteutumisesta tulisi käydä keskustelua. Puheenjohtaja oli jakanut etukäteen kysymykset, joihin toivoi valtuuskuntien kannanottoja.

Komissio (Komissaari Bulc) toivotti puheenvuorossaan keskustelun Valkoiseen kirjaan liittyen tervetulleeksi myös neuvostossa, Euroopan Parlamentissa vastaava keskustelu oli jo käyty aiemmin. Komission puheenvuorossa yleisellä tasolla todettiin, että useilla osa-alueilla on ollut viiveitä tärkeissä lainsäädäntöhankkeissa, esimerkkeinä SES II+ ja matkustajan oikeudet. Uusien lainsäädäntöhankkeiden osalta CION mainitsi, että komission suunnitelmissa on antaa ulos maantieliikenne- ja ilmailupaketit piakkoin. CION korosti, että Euroopan tulee olla enemmän näkyvillä globaalisti, etenemistä tulee myös tapahtua unionin sisällä kestävän liikenteen ja energiaunionin suhteen. Vaihtoehtoisten polttoaineiden edistäminen sekä holistinen tulokulma älykkääseen liikenteeseen ovat olleet osana Valkoista kirjaa, niiden avulla voidaan myös tukea Junckerin komission prioriteetteja. Edellä mainittujen lisäksi liikenteen vähähiilistäminen, digitalisaatio, sosiaalikysymykset sekä liikenteen hinnoittelu ovat alueita, joiden osalta tulisi edetä. Lisäksi komissio toisti puheenvuorossaan Euroopan kilpailukyvyn merkityksellisyyden globaalitasolla sekä innovaatioiden ja investointien tärkeyden talouden kasvun tekijöinä myös liikennesektorilla.

Jäsenmaiden keskuudessa vallitsi yksimielisyys siitä, että liikenteen vähähiilistämistä tulee tukea, käyttäjä/saastuttaja maksaa periaatteeseen referoitiin useassa puheenvuorossa (ml. FI), merenkulun osalta muutama jäsenmaa korosti globaaleiden ratkaisujen löytämiseen co2-päästöjen vähentämiseksi (mm. MT ja CY), ympäristöystävällisiä liikkumismuotoja tulee tukea monilla eri keinoilla (BG, AT, IT ja CY).

Jäsenmaiden puheenvuoroissa toistui halu panostaa enemmän EU-lainsäädännön joustavuuteen, jotta huomiota voidaan kiinnittää paremmin jäsenmaissa vallitseville erilaisille tilanteille (SI ja EL). Osa jäsenmaista nosti esiin hyvinkin yksityiskohtaisia kommentteja, keskustelussa korostui kuitenkin päälinjana yhtenäisten sisämarkkinoiden toimivuus myös liikenteen osalta, (PL ja SK), liikennejärjestelmien yhteentoimivuus (PT) ja paremman säätelyn tärkeys myös liikennesektorilla (UK, EE, FI ja NL).

Liikenneturvallisuuden parantamisen osalta jäsenmaat korostivat liikennekuolemien vähentämisen tärkeyttä prioriteetteina (mm. BG, HR, ES, PL ja MT). Infrastruktuuriin liittyen huomiota kiinnitettiin mm. pullonkaulojen poistamiseen (FR), TEN-T:n ja CEF:n kautta saatavan rahoituksen merkitykseen

(mm. LT, LV ja IE), lisäksi nostettiin esille, että poliittisen kehyksen tulisi olla stabiili, koska infraan liittyvät investoinnit vievät aikaa.

Tuleva neuvoston puheenjohtajamaa NL korosti puheenvuorossaan liikenteen automatisaatiota, joka tulee olemaan keskeinen teema NL:n puheenjohtajuuskaudella keväällä 2016. Myös Suomen puheenvuorossa painotettiin digitalisaatiota ja avoimen asenteen omaksumista globaaleihin ilmiöihin, kuten jakamistalouteen ja uusiin palvelukonsepteihin. Myös automaation ja tiedon hyödyntämisen edistäminen on erittäin tärkeää uusien palvelukonseptien kehittämiseksi, liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja liikenteen päästötavoitteiden saavuttamiseksi. EU-sääntelyä tulisi tarkastella kriittisesti ja pyrkimyksen pitäisi olla siirtyminen suoritus- ja riskiperusteiseen lainsäädäntöön. FI jakoi kokouksessa pöydälle esitteen FI:n tavoitteista liikenteen valkoisen kirjan jatkotäytäntöönpanon osalta.

Lisäksi tuleva PJ-maa NL kehotti komissiota seuraamaan kehitystä liikenteen sosiaalisektoriin liittyvissä kysymyksissä, erityisesti maantieliikenteen kabotaasin merkitystä korostettiin. Sosiaalikysymykset mainittiin myös useiden muiden valtuuskuntien puheenvuoroissa (mm. DK, EL, FR)

CION (Bulc) kannusti jäsenvaltioita toimittamaan kommenttejaan valkoisen kirjaan väliarviointiin kirjallisena. Komissio järjestää marraskuussa laajapohjaisen tilaisuuden, jossa käsitellään keväällä avoinna olleen julkisen kuulemisen tuloksia. Bulc tulkitsee, että kaikki jäsenmaat pitävät vuoden 2011 valkoista kirjaa edelleen relevanttina ja täytäntöönpanon jatkamista tärkeänä.

Puheenjohtaja veti käydyn keskustelun yhteen toteamalla, että jäsenmaat olisivat yksimielisiä liikenteen vähähiilistämisen tärkeydestä, sosiaaliaspektien huomioimisesta riittävällä tavalla ja digitalisaation ja automatisaation merkityksen kasvusta. Puheenjohtaja toi esille, että vahvaa eurooppalaista lähestymistapaa tarvitaan, kuitenkin niin että samaan aikaan pystytään huomioimaan jäsenvaltioiden erityispiirteet.

Euroopan strategisten investointien rahastoon ja EU:n liikennealan rahoitukseen liittyvät uudet mahdollisuudet
– *Komission toimittama tilannekatsaus*

Komissio informoi jäsenmaita Euroopan Strategisen investointien rahaston (EFSI) sisältämistä mahdollisuuksista liikennesektorilla. CION (Komissaari Katainen) antoi puheenvuorossaan yleiskuvan siitä kuinka EFSI toimii ja miten sen avulla voidaan voimistaa investointeja liikennesektorilla.
Komissaari Bulc nosti esille kuinka liikenteen vähähiilistämistä voidaan helpottaa infrastruktuuriprojektien avulla, joihon liittyy myös liikenteen viherryttäminen ja digitalisaatio. Bulc painotti puheenvuorossaan, ettei voida kokonaan nojautua julkisen rahoituksen varaan, olennaista on kuinka eri rahoituksen muotoja pystytään yhdistämään menestyksekkäästi.
Euroopan investointipankin van Ballekom käytti puheenvuoron, jossa esille nousi investointipankin ja liikennesektorin suhteesta kaksi merkityksellistä kriteeriä mikäli rahoitusta aiotaan hyödyntää: TEN-T verkon ja kestävän liikenteen projektit kohteena kaupunkiliikenne sekä rautatiet TEN-T verkon ulkopuolella. Perinteinen julkinen rahoitus tulee edelleen olemaan tärkeä tekijä, mutta uusia ratkaisuja tulee löytää. EFSI-rahoitusta ei ole korvamerkattu jäsenmaille eikä sektoreille, kasvun ja työpaikkojen luominen tulee olla keskiössä. CEF:n (Connecting Europe Facility) puitteissa kehitetään uusia tapoja tuoda eri toimijat yhteen, SESAR:n van Ballekom mainitsi yhtenä esimerkkinä. Jäsenmaiden puheenvuoroissa (FI, PT, ES ja EL) kiitettiin komissiota ja todettiin uusien investointien tärkeys.

<u>Muut asiat</u>

Luxemburgin julkilausuma pyöräilystä liikkumismuotona
Puheenjohtajavaltio tiedottaa

- *Neuvosto otti asian tiedoksi.*

Todelliset ajonaikaiset päästöt ja ajoneuvojen päästöjenrajoitusjärjestelmien manipulointi

Komissaari Bieńkowska piti puheenvuoron liittyen julkitulleeseen ajoneuvojen päästömittausten manipulointiin, Bieńkowska kiinnitti huomiota siihen, että julkinen luottamus ja lainsäädännön uskottavuus ovat kärsineet, ja tehtävien toimenpiteiden tulee tapahtua nopeasti. Komissio tulee ottamaan sille kuuluvan roolin asian selvittämisessä ja haluaa, että skandaalin osalta toiminta on avointa. Uusia ajonaikaisiin olosuhteisiin (RDE) perustuvia päästömittauksia on valmisteltu keväästä 2015 alkaen teknisessä komiteassa, komissaari puhui sen puolesta, että jäsenmaat kiinnittävät komitean toimintaan riittävää huomiota ja RDE tulee loppuunsaattaa mahdollisimman pian.

DE lupasi toimittaa tulokset kaikkien jäsenmaiden tietoon, lisäksi DE korosti, että uusien tietojärjestelmien käyttöön siirrytään mahdollisimman pian niiden ajoneuvojen osalta, joissa manipulointi on tehty. Puheenvuoron käyttäneistä jäsenmaista NL, UK, IE, FR, CZ ja IT korostivat RDE:n loppuunsaattamisen suurta merkitystä, samoin kuin avoimen ja läpinäkyvän toiminnan merkitystä kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi.

Suomen edustajat
Ministeri Berner valtuuskuntineen

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	liikenne, liikennepolitiikka
Hoitaa	**LVM**
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIK, SM, TRAFI, UM, VM, VNK, YM